

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
**Financieel en
Bedrijfsvoeringsadvies**

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door	BSN
21.000901	310966-2021	3.	A.M. Bosma	

datum	telefoon	fax	e-mail
13 oktober 2021	14 0591		gemeente@emmen.nl

onderwerp
Uitkomsten septembercircularre 2021 ca. en actueel financieel perspectief 2022-2025

Geachte leden van de raad,

1. Inleiding

1.1. Toelichting

Recent is de septembercircularre 2021 van het gemeentefonds verschenen. Ook is met de Miljoenennota 2022 van het Rijk nadere informatie verstrekt over het BUIG-budget voor de bijstandsuitkeringen (BUIG = Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten).

De uitkomsten hiervan worden door uw raad betrokken bij de behandeling van de begroting 2022 op 1 en 4 november aanstaande. Afgesproken met de raad en de provincie is om de septembercircularre 2021 niet in de begroting 2022 te verwerken, maar de effecten daarvan te betrekken bij de Kadernota 2023. De indeling van deze brief is als volgt:

- Paragraaf 2: de septembercircularre 2021 van het gemeentefonds
- Paragraaf 3: de aanpassingen budgetten BUIG en de effecten op het gemeentefonds
- Paragraaf 4: de overige onderdelen uit de Miljoenennota 2022

In **bijlage 1 en 2** worden nadere details gegeven over de berekeningen van respectievelijk de septembercircularre 2021 van het gemeentefonds en de budgetten BUIG. **Bijlage 3** is de VNG-ledenbrief over de Rijksbegroting 2022.

1.2. Totaaloverzicht financiële effecten 2021-2025

Het totaaloverzicht van de financiële effecten uit de hierna volgende paragrafen is als volgt:

Bedragen * € 1.000					
Effecten op het begrotingsresultaat 2021-2025		2021	2022	2023	2024 2025
2	Effect septembercirculaire 2021	183	4.744	3.198	2.680 3.556
3.1	Budgetten BUIG	-542	-4.507	-5.194	-3.779 -3.034
3.1	Af: lagere kosten	437	2.968	2.662	1.361 1.770
3.1	Af: verrekening via reserve Corona	105	1.539	0	0 0
Totaal effecten op het begrotingsresultaat 2021-2025		183	4.744	666	262 2.292

De verwerkingswijze van de financiële effecten is als volgt:

- Het financiële effect voor 2021 ad € 183.000 is verwerkt als voordeel in de Berap 2021-II
- Het financiële effect voor 2022 ad € 4.744.000 wordt verwerkt als voordeel in de Berap 2022-1
- De financiële effecten vanaf 2023 (ad € 666.000 voor 2023, € 262.000 voor 2024 en € 2.292.000 voor 2025) worden betrokken bij de Kadernota 2023.

Voor de begroting 2022-2025 geeft dit het volgende aangepaste actuele perspectief:

Bedragen * € 1.000				
Actueel financieel perspectief 2022-2025		2022	2023	2024 2025
Financieel perspectief begroting 2022		3.230	1.727	1.828 697
Effecten raadsbrief septembercirculaire ca.		4.744	666	262 2.292
Actueel financieel perspectief 2022-2025		7.974	2.393	2.090 2.989

Het financieel perspectief is als gevolg van de actuele ontwikkelingen verbeterd.

Vorig jaar is in de raadsbrief bij de septembercirculaire 2020 een schets gegeven van de nog bestaande risico's. Deze risico's zijn voor een groot deel nog actueel. Het gaat dan om de volgende:

- De structurele effecten van Corona
- De herverdeling van het gemeentefonds
- De meerjarige ontwikkeling van de omvang van het gemeentefonds
- De meerjarige ontwikkeling van de uitgaven in het sociaal domein
- De omvang van de structurele rijksmiddelen voor de nieuwe taken (klimaatakkoord/omgevingswet)
- De exploitatieresultaten van Wildlands.

Over het totaaleffect van deze risico's zijn wij voorzichtig positief. Het blijft echter van belang om de ontwikkelingen actief te volgen en ons financieel perspectief te blijven monitoren. Wij zullen u bij actuele ontwikkelingen nader informeren.

2. Uitkomsten van de septembercirculaire 2021 (gemeentefonds)

De uitkomsten van de september circulaire 2021 zijn als volgt:

	2021	2022	2023	2024	2025
Effect septembercirculaire 2021	183.000	4.744.000	3.198.000	2.680.000	3.556.000

Er is een aantal verschillende oorzaken van het effect op het resultaat. Deze zijn als volgt te benoemen:

Oorzaken effect op het begrotingsresultaat:	2021	2022	2023	2024	2025
Uitkeringsfactor (accres)	-74.000	3.959.000	4.238.000	4.017.000	4.855.000
Bevriezen opschalingskorting		1.786.000			
Uitkeringsbasis/aanpassing basisgegevens	-187.000	-328.000	-778.000	-933.000	-742.000
Bijstelling plafond BTW-Compensatiefonds 2021	182.000				
Bijstelling ruimte onder het plafond BTW-Compensatiefonds			-150.000	-300.000	-450.000
Extra middelen jeugdzorg - afrekenverschil t.o.v. stelpost		-329.000			
SVB trekkingsrechten jeugd/wmo		-224.000			
Nacalculatie hulpmiddelen WLZ	-134.000	-119.000	-109.000	-102.000	-105.000
Aanpak problematiek jeugdzorg: restantmiddelen	406.000				
Overige	-10.000	-1.000	-3.000	-2.000	-2.000
Totaal	183.000	4.744.000	3.198.000	2.680.000	3.556.000

De oorzaken van het effect op het begrotingsresultaat kunnen als volgt kort worden toegelicht:

Uitkeringsfactor (accres)

De uitkeringsfactor is in de circulaire voor het jaar 2021 licht neerwaarts en voor de jaren daarna fors opwaarts bijgesteld. Dit komt vooral door de accressen. De accressen zijn het gevolg van de in systematiek van 'trap-op/trap-af' waardoor de extra rijksuitgaven (prijsstijgingen, zorguitgaven, klimaat etc.) zich vertalen naar een hoger accres. De index voor de prijsstijgingen zoals wij die hanteren (loonvoet sector overheid) is in deze circulaire voor het jaar 2021 fors lager, voor het jaar 2022 iets hoger en de jaren daarna ongewijzigd. Voor nu wijzigen wij daarom niet de indexatie in onze begroting 2022-2025.

Bij het accres is nog geen rekening gehouden met de wijzigingen van de rijksbegroting als gevolg van de Algemene Politieke Beschouwingen. De minister van Financiën heeft op 5 oktober jl. door middel van een brief laten weten dat voor de besluitvorming van de APB geldt dat er geen sprake zal zijn van een vertaling van de extra rijksuitgaven in een hoger accres voor het gemeentefonds. Dit gaat in tegen de bestaande afspraken van trap-op/trap-af en geeft aan dat er nog steeds sprake is van moeizame bestuurlijke verhoudingen tussen het Rijk en gemeenten. Inmiddels heeft de VNG een reactie van ongenoegen naar de minister gestuurd met het verzoek om alsnog de bestaande afspraken na te komen.

Bevriezen opschalingskorting

Gezien de toegenomen financiële druk bij gemeenten door corona heeft het kabinet besloten de oploop in de opschalingskorting voor gemeenten in het jaar 2022 incidenteel te schrappen (net als in 2020 en 2021). Het gaat om een macrobudget van € 270 miljoen. Voor ons is het een bedrag van € 1.786.000.

Uitkeringsbasis/aanpassing basisgegevens

De bij de berekening van de opbrengst gemeentefonds gehanteerde basisgegevens zijn geactualiseerd op basis van definitieve aantallen 2021 en op basis van actuele verwachting.

Bijstelling plafond BTW Compensatiefonds 2021

De ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds in 2021 is ten opzichte van de meicirculaire 2021 opwaarts bijgesteld met € 182.000.

Bijstelling ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds vanaf 2022

De door ons in de begroting 2022 verwerkte stelpost ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds is € 1.250.000 structureel. Door de VNG wordt in **bijlage 3** de verwachting uitgesproken dat de structurele ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds gaat afnemen. Op basis van deze informatie stellen wij deze stelpost neerwaarts bij met -/- € 150.000 voor 2023, -/- € 300.000 voor 2024 en -/- € 450.000 voor 2025.

Extra middelen jeugdzorg – afrekenverschil t.o.v. stelpost

De extra middelen jeugdzorg zijn voor 2022 bepaald op een bedrag van € 10.019.000. Dit is -/- € 329.000 lager dan de in de begroting verwerkte stelpost ad € 10.348.000.

SVB Trekkingsrechten Jeugdhulp/Wmo

Voor de uitvoering van de PGB-regeling voor Jeugdhulp/Wmo in 2022 worden de kosten van de Sociale Verzekeringsbank ad -/- € 224.000 ten laste van het gemeentefonds gebracht.

Nacalculatie hulpmiddelen WLZ

Op basis van een nacalculatie kosten hulpmiddelen van de Wet Langdurige Zorg wordt structureel ruim -/- € 100.000 ten laste van het gemeentefonds gebracht.

Aanpak problematiek jeugdzorg: restantmiddelen

Voor de compensatie tekorten jeugdzorg vindt over 2021 nog een nabetaling ad € 406.000 plaats.

Zie de **bijlage 1** voor de nadere details van de berekening die is gemaakt.

3. De BUIG-budgetten

De BUIG-budgetten zijn t.o.v. het voorjaar 2021 neerwaarts fors bijgesteld. Daar tegenover staat ook een daling van het aantal bijstandsuitkeringen.

De berekende korting op de rijksmiddelen is als volgt:

x € 1.000					
Budgetten BUIG (najaar 2021)	2021	2022	2023	2024	2025
Neerwaartse bijstelling	-542	-4.507	-5.194	-3.779	-3.034

De korting heeft 2 oorzaken:

- Minder macrobudget
- Een fors lager relatief aandeel in het macrobudget.

De details van de berekening staan in **bijlage 2**.

Nadere analyse van het lagere relatief aandeel zal nog plaats moeten vinden, inclusief het effect van een andere verdeling van het budget voor loonkostensubsidie. In september 2019 hebben wij ook te maken gehad met een neerwaartse bijstelling van ons relatief aandeel. In hoeverre de korting een effect is van onze goede uitstroomresultaten is nog onduidelijk.

Op basis van de huidige stand van het aantal uitkeringen verwachten wij ook lagere kosten voor bijstand in de komende jaren. De lagere kosten bijstandsuitkeringen zijn hierna weer gegeven.

	2021	2022	2023	2024	2025
Bijstelling kostenkant/uitgaven BUIG (obv actuele prognose)	437	2.968	2.662	1.361	1.770

Per saldo is er elk jaar sprake van een netto-nadeel (beide effecten samen) voor onze begroting. Voor de jaren 2021 en 2022 lopen de afwijkingen via de reserve corona. De claim op de reserve corona is voor 2022 nog niet in de paragraaf corona van de Berap 2021-II verwerkt. Betreft een bedrag van € 1.539.000.

	2021	2022	2023	2024	2025
Netto effect op begrotingsresultaat	-105	-1.539	-2.532	-2.418	-1.264
Verrekening met Reserve Corona (tot en met 2022)	105	1.539	0	0	0
Saldo effect op begrotingsresultaat na reserve Corona	0	0	-2.532	-2.418	-1.264

4. Overige onderdelen uit de Miljoenennota 2022

In deze raadsbrief en de daarbij horende **bijlagen 1 en 2** zijn enkele onderdelen uit de Miljoenennota 2022 naar voren gekomen. Het gaat dan om:

- De bijstellingen van het gemeentefonds
 - Accres en indexatie
 - Ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds
 - Compensatie tekorten jeugdhulp
 - Compensatie corona TONK, cultuur, dorpshuizen en flankerend beleid
 - Middelen voor breed offensief
 - Middelen gezond in de stad
 - Middelen laaggeletterdheid
 - Nacalculatie uitname WLZ bij beschermd wonen
- De budgetten BUIG.

Er staan nog meer zaken in de Miljoenennota die de gemeente Emmen aangaan. Voor nu zijn de financiële effecten hiervan nog niet precies te duiden. De hoofdlijnen van de hiervoor nog niet genoemde onderdelen uit de Miljoenennota 2022 met mogelijke financiële effecten zijn beknopt geformuleerd als volgt:

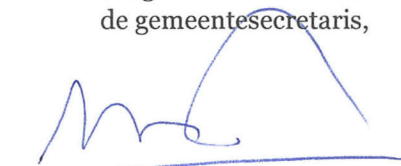
- Het kabinet stelt voor de komende 10 jaar € 1 miljard beschikbaar om extra woningbouw te realiseren; de middelen kunnen naar voren worden gehaald waardoor gemeenten extra bouwprojecten kunnen realiseren; de verdeling en/of besteding van het geld is nog onduidelijk
- Er is ruim € 70 miljoen beschikbaar als overbrugging voor gemeentelijke uitvoeringstaken op de Regionale energiestrategieën; hiermee kunnen gemeenten hun huidige inzet op het Klimaatakkoord voortzetten; het bedrag voor de gemeente Emmen komt beschikbaar in de decembercirculaire 2021
- Er komt een bedrag van in totaal € 23 miljoen beschikbaar voor de partijen die de Omgevingswet uitvoeren, waarschijnlijk bij de decembercirculaire 2021; de claim van de VNG van € 150 miljoen voor de invoeringskosten is nog niet gehonoreerd
- Er wordt in 2022 € 524 miljoen geïnvesteerd in de bestrijding van ondermijnende criminaliteit waarvan € 370 miljoen structureel geld
- Voor de culturele sector zijn middelen voor corona steun voor het derde kwartaal 2021 gereserveerd ad € 70 miljoen
- Voor de Specifieke Uitkering Ventilatie in Scholen is voor 2022/2023 in totaal € 160 miljoen gereserveerd
- Ook vanaf 2022 is geld beschikbaar in het kader van de investeringsimpuls Verkeersveiligheid ad € 50 miljoen per jaar
- Voor het nationaal groeifonds is € 7,3 miljard in de begroting van 2022 verwerkt
- Het kabinet investeert € 6,8 miljard in klimaatmaatregelen, waarvan € 3 miljard voor opwekken duurzame energie en € 1,3 miljard voor nieuwe energie-infrastructuur (aanvoer/afvoer warmte en waterstof)
- Voor het nieuwe inburgeringsstelsel per 1 januari 2022 is een bedrag van € 46,5 miljoen aan gemeenten voor begeleiding beschikbaar gesteld

- Voor de compensatie van gedupeerden van de toeslagenaffaire heeft het kabinet € 2,2 miljard extra gereserveerd
- Voor compensatie effecten corona eerste half jaar 2021 wordt voor de sw-bedrijven een bedrag van € 35 miljoen aan gemeenten betaald; dit bedrag komt in de decembercirculaire 2021 beschikbaar; daarnaast is een reservering gedaan van nog eens € 10 miljoen voor de rest van 2021. De te ontvangen bedragen zal de gemeente Emmen doorbetalen aan de Emco.

De reactie van de VNG op de Rijksbegroting 2022 is als **bijlage 3** bijgevoegd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout

Bijlage 1: Detailinformatie berekeningen septembercirculaire 2021

Bijlage 2: Detailinformatie berekeningen BUIG-budgetten

Bijlage 3: VNG-reactie op de Rijksbegroting 2022